

ФОЛКЛОРЕН ПРАЗНИК В ГРУПА „МЕЧО ПУХ“

Йорданка Стоянова Атанасова, Кремена Иванова Костова
Детска градина №7 „Пролет“, Добрич

FOLKLORE HOLIDAY INTO KINDERGARTEN GROUP „MECHO PUH“

Yordanka Atanasova, Kremena Kostova
Kindergarten №7 „Prolet“, Dobrich

Abstract: The formation of an aesthetic, moral and patriotic upbringing from the earliest age puts the foundations of love and respect between us and the works of our folk art. The article presents the problem of forming children's knowledge and attitude towards the Bulgarian folklore, its amazing specificity, unique beauty and a variety of metrorhythms of music and its place in the life of the people. There is a brief overview of the extent of inclusion of the topic in the curriculum content of the various educational areas in the kindergarten. There is a good pedagogical practice on the authors' scenario of children's teachers. Conclusions of the pedagogical activity and recommendations for the future work with children from the preparatory group were made.

Keywords: Bulgarian, folklore, children

Празниците изпълват живота ни с много радост, настроение и ни дават повод за творческо вдъхновение. Българските фолклорни празници и обичаи със своя синкретичен характер са добър повод, да се използват интеграционните връзки между образователните направления. А те от своя страна позволяват на децата по-добре да осмислят тяхната същност, символика и значение чрез различните видове изкуства, които са „втъкани“ в тях – слово, песни и танци, трудова дейност. Водещо значение имат емоциите, които се явяват мотив на детското поведение и дават простор на творчеството и активността им.

В педагогическата си практика търсим възможности за интеграция и взаимодействие между образователните направления на основата на българския фолклор като се стремим да ги осъществявам в ситуациите по Музика, Околен свят, Физическа култура, Математика, Български език и литература, Конструирани и технологии, Изобразително изкуство и в други режимни моменти в детската градина. Ситуациите, в нашата педагогическа дейност са във взаимодействие между образователните направления, а българския фолклор се явява едновременно фундамент и основен инструмент за работа с децата от групата. Интеграционните връзки между образователните направления в детската градина са съществен процес от педагогическо взаимодействие. В зависимост от зададеното игрово пространство на децата те получават възможности да се изявят и реагират на впечатления, които са натрупали чрез опознаване на света, да пресъздават през своя поглед традициите, обичаите и фолклора в ежедневна и празнична среда. Те са основа на изградените компетентности на децата да проектират и да сътворяват.

Интеграционните връзки между игрите и всички образователни направления са много здрави. Резултатите от педагогическото взаимодействие и интеграционните връзки са с образователен характер, но отразяват и спецификата на детското творчество в игровото взаимодействие. Любимата дейност на децата е да играят. С. Димитрова пише, че „децата играят не за да завършат играта и да се доберат до определен резултат, а заради самата игра, заради интригуващото действие, за да се забавляват“ [1]. В подготвителна група те имат свободата за интерпретация и отворената инициатива към лични игрови послания, умения и отношения с идеи от другите направления, за да подготвят и реализират увереността им, да овладеят най-разнообразни начини да общуват с другите, да преживяват заедно щастието, да живеят чрез интересни вдъхновяващи открития.

Навсякъде се говори за неразрешени проблеми в образованието, проблеми в икономиката, проблеми в ценностите, проблеми в общуването и т.н. Всичко това ни е познато и го чуваме непрекъснато от медиите, по улицата и от хората. Всички, включително и ние педагозите, търсим решение на тези проблеми – къде успешно, къде не толкова. Всички обаче сме съгласни с едно – ключът за решението на всички тези

проблеми сега и за в бъдеще е решаването им да се постигне чрез образованието. Образованието отразява своите резултати във всяка една сфера на обществения живот. Макар и в него сроковете да са съвсем различни от много други сфери на живота, инвестицията в учене е несъизмеримо богатство. Истина е факта, че са необходими почти две десетилетия, за да се отчете дали резултатът е положителен, задоволителен или отрицателен, но пък пълното бездействие е неприемлив начин да се работи с деца.

В съвременните условия все по-актуален става проблемът за формиране на личността им. Практическото запознаване на децата с българския фолклор, с неговата специфика, красота и многообразие на музиката и мястото и в живота на хората, би ги приближило до корените им. Целта е възпитаване на траен интерес и емоционална отзивчивост към българското народно творчество, което да съдейства за осъществяване на задачите на естетическото, нравственото, патриотичното възпитание на децата и поставяне на национална идентификация. Постижимо е от най-ранна възраст да се формира у тях умения и навици, чрез които те да станат съпричастни към българските традиции и култура, да възпитат у тях любов и уважение към фолклора ни.

Детската градина има отговорната задача под формата на различни своеобразни форми и сътрудничество със семейството – родителите като активни участници в подготовката на празници, обичаи и обреди, като партньори в този процес, да стимулира патриотичното възпитание и изгради националното самочувствие у децата.

Социализацията и приобщаването на децата към живите български традиции е от глобално значение. Провеждането на различни народни празници, обичаи и обреди в детската градина е един от възможните и достъпни начини за осъществяване на тези цели. Посещенията на места свързани с историята на България-Етнографски комплекс, Исторически музей, както и занаятчийски работилници на професии с обществената дейност изграждат чувство на уважение и възхищение в мисленето на децата, а то от своя страна съдейства за възпитаване на отговорни граждани ангажирани за опазване на историческото и културно наследство. Това е многокомпонентен и противоречив процес, който позволява на децата да се докоснат до миналото.

Фолклорът днес има една особеност – той въздейства като струна в душата на всяко дете, събужда у него цялата палитра от различни чувства-нравствени и естетически кара го се чувства горд, че е българин и води до естетическа наслада.

Българският фолклор е ценен източник на красота и родолюбие. В репертоара за слушане на музика са включени много народни танци, песни, припявания, музикални игри, традиции, празници и обичаи и други, в чиито прости и изразителни мелодии са предадени близки за децата образи, събития. От своя страна те предизвикват настроения и положителни емоции у тях още от най-ранна възраст. Музиката предизвиква и задълбочава интересите на децата, разнообразява и прави вълнуващи неговите впечатления за обектите и явленията от заобикалящата го среда и е оптимално условие за умственото развитие и възпитание на детето, изостря наблюдателността, задържа вниманието, обогатява представите, отключва говорната активност, събужда въображението, активира мисленето и създава условия за нови партньорства.

Ориентирането на децата във времето е твърде ограничено и абстрактно. Запознаването с различни исторически събития е точно и дозирано, съобразено с техните възможности за възприемане. От особено значение е и това как точно ще бъде поднесено това съдържание и информация. Характерна особеност за тази възраст е възможността на детското съзнание да се пренесе с огромна лекота в различни места.

Като следваме всичко казано дотук, в детската градина с децата от подготвителна група „Мечо Пух“ реализирахме педагогическа практика върху фолклорна основа.

Целта която си поставихме е да работим с тази група като от различни фолклорни творби подберем и разучим подходящи български народни песни, танци, фолклорни игри, пословици, поговорки, приказки, които децата да научат през учебната година по различните образователни направления, с което да възпитаваме у тях положително отношение към българския фолклор.

Задачите, които си поставихме, са:

- Да се проучи българския фолклор – песни, танци, инструменти, хореография, традиции, приказки, пословици, поговорки, народни игри, обичаи и обреди.
- Да се подберат фолклорни игри, песни, приказки, пословици, поговорки, танци и да се включат в учебния процес, за да се използва тяхното въздействие като фактор за нравствено и естетическо възпитание на децата в предучилищна възраст.

- Да се повиши познавателната, социалната, емоционално-волевата, естетическа и двигателна култура на децата.
- Да приложим с децата в празнична и развлекателна среда усвоените знания и умения за богатството и разнообразието на българския фолклор.

Реализацията започна постепенно чрез запознаване с българския музикален фолклор – използвахме различни видове игри заложили в образователните направления по Математика, Български език и литература, Конструирание и технологии, Музика и други. Същността на образователните направления в детската градина предвиждат съвместно, поетапно и системно въвеждане на знания. Всеки елемент от тях е пряко и непряко свързан с всички останали елементи от направленията. Правилно поднесените знания са гаранция за успешната педагогическа дейност, затова отдадохме много време и усилия при подбора.

Разучаването на фолклорните игри заинтригуваха децата със своята лекота и приложимост в различните режимни моменти, превърнаха се в предпочитан начин на забавление и в часовете за свободни игри, тъй като не се нуждаят от специфични и сложни материали за реализиране на желаната задача. В процеса на игра получиха знания за разнообразието на народните песни, танци, традиции и ги обогатиха с елементи от своята вродена артистичност и неподправена искреност. Много често при реализиране на различни образователни задачи децата в групата сами предлагаха да реализираме конкретните си цели като използваме вече разучени броилки, народни игри и други.

След възприемане текста на народната приказка, акцентирахме върху основните моменти и започнахме да разиграваме отделните ѝ епизоди. Работихме с децата върху мимиките, интонацията и речта на героите. На следващия етап от работа си пристъпихме към разпределението на ролите. Естествено най-желани се оказаха положителните герои, но след като чухме приказката без отрицателните герои, децата сами предложиха себе си за непримамливите роли, защото получиха убедително доказателство, че няма по важни или по-хубави герои, в една приказка всички са много важни ако искаме да бъде забавно и интересно.

Първоначално им дадохме знания за основни движения от фолклорните танци и песни, после им предоставихме възможност да изявят творческите си умения, но след като заедно репетирахме избрахме за всяка роля децата, които показваха непринуден интерес и лекота при изпълнение на движенията. Децата бяха поставени в ситуация на активни участници в подготовката на празника. Отработихме ги като форма на общуване между участниците с поглед, маниер, мимика или жест.

В групата ни има много талантиливи и готови за изява деца, затова и подготовката на празничната ни седянка бе просто част от приятна съвместна работа с тях, а не натоварващ и монотонен труд. Разпределението на ролите между тях направихме въз основа на индивидуалните им възможности и ясното познаване на темперамента на децата, в процеса на разработване на сценария много от ролите бяха преработени, така че да отговарят точно на уменията на детето изпълнител.

Запознаването с различни видове народни песни, красиви танци, уникални музикални инструменти, ние педагозите поднасяме това богатството на българското народно творчество постепенно като се съобразяваме и с индивидуалните възможности на конкретната група, с която работим в момента. За да бъде запознаването ефективно, трябва да се създаде положителна мотивация, желание и стремеж.

Огромно приноса за лекотата, с която подготвихме танците се оказа участието на голяма част от тях в допълнителните форми за народни танци в детската градина. Дългосрочната им подготовка със специалисти по хореография и истински изпълнители на народна музика дадоха своето отражение.

Полезна се оказва естествено и съвместната дейност с музикалния ръководител, който ги обучава, чрез включените разнообразни теми за запознаване с български народни музикални инструменти и народни песни. В дейностите по всички образователни направления включихме отделни елементи от сценария за „Фолклорен празник“, така че подготовката му да не се превърне в тежко бреме за неговите изпълнители, а да бъде един естествен завършек от цялостния процес на обучение и възпитание в духа на любов и уважение към България.

Празникът в група „Мечо Пух“ по своята същност представлява битова седянка преплетена с драматизация на народна приказка. Думите на героите са съпътствани от музикални изпълнения на народни песни. Включени са изпълнения на народни танци, хора, броилки, поговорки, скороговорки и народни игри.

Спектакълът на децата започва с разговор между момиче и момче, което търси своя изгубен музикален инструмент при красивото съседско момиче. Това става приятен повод момичето да го покани на своята седянка, за да му го върне. После момичето разговаря с баба си и дядо си, които с умиление си спомнят за своята младост.

Диалогът им пресъздава взаимоотношения от годините на недалечното минало между деца и възрастни описани от български класици в различни фолклорни литературни творби. В тях има разбирателство и добронамереност.

Действието се пренася на чешмата, място за срещи изпълнени с много трепети и копнежи. Там се събират всички момичета и заедно с песен на уста се отправят към седянката.

По стара традиция, за да е хубава една седянка трябва и хубави момчета. Не след дълго се чува песента и на момчетата, с greyнали от щастие лица и те се присъединяват към присъстващите. Започват да се хвалят със своите момичета. Следват песни и танци.

Децата представят драматизация на приказката за Златка. Тук ясно проличават заучените мимики, интонация и реч на героите, отличното изпълнение на отрицателните герои, които с огромно желание пресъздават образите си, за да изпъкнат силно качествата на положителните герои и всички зрители да се поучат от тях.

После бабата подканя децата да кажат пословици и поговорки, които знаят. Следват броилки и скороговорки. Седянката продължава с народни игри.

По стара българска традиция празника завършва с кръшно хоро и вкусна почерпка за трудолюбивите, талантиливи и лъчезарни български деца.

От всичко казано стигаме до изводите:

Българския музикален фолклор възпитава децата, въздейства и стимулира емоционално-познавателната им активност чрез своята неподправена красота. Народното творчество е близко и достъпно до детския свят – пример на много добродетели, духовни сили и енергия. Народното творчество има способността да разкрива художествената култура на народа и неговите национални особености, в които се е отразил обществения живот, трудовата дейност и бит.

Детската градина е мястото за възпитаване на любов към българските традиции, фолклор и към културните институции. Празниците обогатяват и разнообразяват живота на децата в детската градина, когато са достъпни и дават свобода на творческите им възможности.

Провеждането им изисква обединяване на целите и задачите за съвместна дейност, която да доведе до интеграционни връзки и с различните образователни направления. Задача с такъв характер ако бъде изпълнена успешно, това говори, че ние учителите сме се движили във вярната посока на обучение и възпитание на подрастващото поколение. Основен механизъм при народните традиции, празници и обичаи е влизането на децата в роля – реална и в игра, при която те са активни и действени според възможностите си.

Важен дял в това запознаване имаха и родителите, които се включиха активно, чрез личния си пример и отношение. Породи се желание у децата да опознаят българския фолклор. Това е още едно доказателство за ефективността от екипната работа между семейство и учители при възпитанието и обучението на децата. Подготовката и реализирането на подобна дейност не би била на това ниво без съвместното партньорство. Подкрепя и съдействие ни оказаха всички семейства на децата от група „Мечо Пух“. Децата не се нуждаят от подканяне, когато реализацията на задачите са на дневен ред в разговори у дома и в детската градина.

Приложения модел на партньорство между учители, родители и деца се оказа много успешен. Действията на учителите и родителите се съгласуваха за преодоляване на трудностите. Децата получиха много знания, усетиха душевността, която изпълва празниците, обичаите и обредите. Съвместната работа със семейството подкрепя усилията на децата, засилва желанието им за участие в реализирането и подготовката на празниците в групата.

Ситуациите, подбрани от учителите в учебно-възпитателния процес способстват за това детето да мисли самостоятелно, да проявява находчивост и творчество. Това са качества, които трябва да се формират у детето, за да му бъдат верен помощник в бъдеще. Много е важно в самото начало – непременно да има предметно-практическа дейност, с реални предмети, които дават възможност на децата да се запознаят с обредния характер на народния обичай, празник, обред и традиция, както неговата подготовка и реализация.

Благодарение на българския музикален фолклор се разгръщат творческите сили и способности на децата. Разширяват се знанията им като усвояват автентични обредни народни наричания, песни, танци, игри, обреди, обичаи и други. Това е ясен знак за вдъхновяващото въздействие върху човека на българския фолклор, голям или малък всеки се чувства творец, щом има възможност да се потопи във вълшебния извор на родното творчество.

Именно за това ние трябва да запознаем децата с българския духовен свят, който ще ги потопи в багри, ритми и мелодии от живия български фолклор и преливащите от виталност и самобитност празници, традиции и обичаи. Децата живеят най-пълноценно в света на игрите, песните, веселието и приказките. Поради тази причина с лекота се възприемат фолклорните мотиви, образи и теми. Тази задача се осъществява с помощта на любознателността на децата и жаждата им да научат и знаят за всичко, което ги заобикаля. Това ще изгради ценностна система на бъдещето поколение и ще им даде възможност да съхранят и предават българската култура, българщината и националния дух на следващите поколения, защото както е казал Каравелов: „Духовното здраве на един народ се измерва по любовта му към народното творчество“ .

Това е начина днешните деца да израснат като граждани, уважаващи достойнствата на своя бит и култура. Милеещи за всичко българско и ревниво бранещи уникалността на българския фолклор.

References:

1. Dimitrova, S. (2013) *Atraktivni i igrovi podhodi v obuchenieto po muzika – po sistemata za muzikalното vazpitanie na Karl Orf*. Izd. Kolor Print. Varna.